Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

31. maj 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — intellektuel ejendomsret — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 2001/29/EF — artikel 3, stk. 1 — direktiv 2006/115/EF — artikel 8, stk. 2 — begreberne »overføring til almenheden« og »kommunikation til offentligheden« — lederen af et rehabiliteringscenters installation af fjernsynsapparater med henblik på at gøre det muligt for patienterne at se fjernsynsudsendelser«

I sag C-117/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Köln (den regionale ret i første instans i Köln, Tyskland), ved afgørelse af 20. februar 2015, indgået til Domstolen den 9. marts 2015, i sagen:

Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

mod

Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA),

procesdeltager:

Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL),

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J.L. da Cruz Vilaça, D. Šváby og C. Lycourgos og dommerne A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (refererende dommer), M. Berger, A. Prechal og M. Vilaras,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 19. januar 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH ved Rechtsanwälte S. Dreismann og D. Herfs

* Processprog: tysk.

— Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA) ved Rechtsanwälte C. von Köckritz, I. Brinker, N. Lutzhöft og T. Holzmüller

— Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) ved Rechtsanwälte U. Karpenstein og M. Kottmann

— den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den franske regering ved G. de Bergues, D. Colas og D. Segoin, som befuldmægtigede

— den ungarske regering ved G. Szima, M.Z. Feher og M. Bóra, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og T. Scharf, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. februar 2016,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10) og af artikel 8, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EUT 2006, L 376, s. 28).

2 Anmodningen er blevet indgivet inden for rammerne af en tvist mellem Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH (herefter »Reha Training«), som driver et rehabiliteringscenter, mod Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA), der er et selskab, som har ansvaret for den kollektive forvaltning af ophavsrettigheder på musikområdet i Tyskland, angående betaling af gebyrer i forbindelse med de ophavsretlige og ophavsretsbeslægtede rettigheder, der er knyttet til tilrådighedsstillelsen af beskyttede værker i Reha Trainings lokaler.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2001/29

3 9., 10., 20. og 23. betragtning til direktiv 2001/29 har følgende ordlyd:

»(9) Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces. En sådan beskyttelse bidrager til at bevare og udvikle kreativiteten til gavn for ophavsmænd, kunstnere, producenter, forbrugere, kulturen, industrien og almenheden generelt. Intellektuel ejendomsret er derfor blevet anerkendt som en integrerende del af ejendomsretten.

(10) Hvis ophavsmænd og kunstnere skal kunne fortsætte deres kreative og kunstneriske arbejde, er det nødvendigt, at de modtager et passende vederlag for anvendelsen af deres værker, og det samme gælder producenterne, der skal kunne finansiere dette arbejde. De investeringer, der er nødvendige for at fremstille varer som f.eks. fonogrammer, film eller multimedieprodukter og tjenesteydelser som f.eks. bestillingstjenester, er meget betydelige. En passende retlig beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er nødvendig for at sikre et sådant vederlag og muliggøre et tilfredsstillende afkast af investeringerne.

[...]

(20) Dette direktiv bygger på de principper og bestemmelser, der allerede er fastsat i de gældende direktiver på området, herunder [Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT 1992, L 346 s. 61), som ændret ved Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 (EFT 1993, L 290, s. 9)], og det videreudvikler disse principper og bestemmelser og anvender dem på informationssamfundsområdet. Bestemmelserne i nærværende direktiv bør gælde med forbehold af disse direktivers bestemmelser, medmindre andet er angivet i nærværende direktiv.

[...]

(23) Dette direktiv bør medføre en yderligere harmonisering af ophavsmænds ret til overføring til almenheden. Denne ret skal opfattes bredt som omfattende enhver overføring til den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvorfra overføringen finder sted. Denne ret omfatter enhver sådan form for trådbunden eller trådløs transmission eller retransmission af et værk til almenheden, herunder udsendelse i radio og fjernsyn. Denne ret bør dog ikke omfatte andre handlinger.«

4 Direktivets artikel 3, stk. 1, foreskriver:

»Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

5 Direktivets artikel 12, stk. 2, bestemmer:

»Beskyttelsen af ophavsretsbeslægtede rettigheder i henhold til dette direktiv berører på ingen måde beskyttelsen af ophavsretten.«

Direktiv 2006/115

6 I tredje betragtning til direktiv 2006/115 er anført følgende:

»Rimelig beskyttelse af ophavsretligt beskyttede værker og frembringelser beskyttet af ophavsretsbeslægtede rettigheder i form af udlejnings- og udlånsrettigheder samt beskyttelse af frembringelser i form af optagelses- og udsendelsesrettigheder samt rettigheder til offentlig gengivelse kan derfor anses at være af afgørende betydning for den økonomiske og kulturelle udvikling inden for Fællesskabet.«

7 Direktivets artikel 8, stk. 2, foreskriver:

»Medlemsstaterne tillægger udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til vederlag, som deles mellem dem, således at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, hvis et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram, anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden. Medlemsstaterne kan, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, fastlægge betingelserne for et sådant vederlags fordeling mellem dem.«

8 Direktiv 2006/115 har kodificeret og ophævet direktiv 92/100, som ændret ved direktiv 93/98. Affattelsen af artikel 8 i direktiv 2006/115 er dog forblevet identisk med affattelsen af artikel 8 i det ophævede direktiv.

Tysk ret

9 § 15, stk. 2, i Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (lov om ophavsret og beslægtede rettigheder) af 9. september 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273) i den affattelse, der fandt anvendelse på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, fastsætter:

»Ophavsmanden har endvidere eneret til at kommunikere sit værk til offentligheden i en ikke-fysisk form (ret til kommunikation til offentligheden). Retten til kommunikation til offentligheden omfatter navnlig:

1. retten til præsentation, udførelse og repræsentation (§ 19)

2. retten til tilrådighedsstillelse for offentligheden (§ 19a)

3. retten til radio- og tv-udsendelse (§ 20)

4. retten til kommunikation via billed- eller lydmedier (§ 21)

5. retten til at kommunikere radio- og tv-udsendelser og til at stille dem til rådighed for offentligheden (§ 22).«

10 Artikel 15, stk. 3, i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder har følgende ordlyd:

»Kommunikationen er offentlig, når den er rettet mod et stort antal personer i offentligheden. Til offentligheden hører enhver person, der ikke gennem personlige relationer er knyttet til den person, der udnytter værket, eller til andre personer, der modtager værket eller får adgang til det i ikke-fysisk form.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 Det rehabiliteringscenter, som Reha Training driver, gør det muligt for personer, der har været udsat for en ulykke, at modtage en efterbehandling i centrets lokaler med henblik på rehabilitering.

12 Disse lokaler omfatter to venteværelser og et træningslokale, hvori Reha Training mellem juni 2012 og juni 2013 via fjernsynsapparater, der var installeret dér, gjorde det muligt for patienterne at se fjernsynsudsendelser. Udsendelserne kunne følgelig ses af personer, der opholdt sig i rehabiliteringscenteret med henblik på at følge en behandling.

13 Reha Training har ikke på noget tidspunkt ansøgt GEMA om tilladelse til at stille de nævnte udsendelser til rådighed. Sidstnævnte er af den opfattelse, at en sådan tilrådighedsstillelse udgør en kommunikation til offentligheden af værker inden for det repertoire, som denne forvalter. GEMA fakturerede derfor de beløb, som GEMA fandt, at dette selskab på grundlag af de gældende tariffer skyldte i gebyrer for perioden fra juni 2012 til juni 2013, og da der ikke blev modtaget nogen betaling, anlagde GEMA sag ved Amtsgericht Köln (byretten i Köln) med påstand om, at Reha Training blev tilpligtet at betale erstatning og renter svarende til disse beløb.

14 Efter at Amtsgericht Köln (byretten i Köln, Tyskland) havde givet GEMA medhold, appellerede Reha Training sagen til den forelæggende ret, Landgericht Köln (den regionale ret i første instans i Köln, Tyskland).

15 Det er den forelæggende rets opfattelse, at den tilrådighedsstillelse af fjernsynsudsendelser, som Reha Training har foretaget, på grundlag af de kriterier, der fremgår af Domstolens praksis vedrørende fortolkningen af direktiv 2001/29, udgør en overføring til almenheden. Denne ret er endvidere af den opfattelse, at de samme kriterier skal finde anvendelse med henblik på at afgøre, om der foreligger »kommunikation til offentligheden« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, men at dom af 15. marts 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), er til hinder for, at den kan træffe en sådan afgørelse.

16 I denne dom fandt Domstolen nemlig, at patienterne i en tandlægepraksis ikke kunne kvalificeres som »alle«. Eftersom det i princippet kun er Reha Trainings patienter, der har adgang til de behandlinger, som der gives i Reha Training, kan disse patienter i det foreliggende tilfælde ikke kvalificeres som »alle«, men de udgør en »privat gruppe«.

17 I dom af 15. marts 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), fandt Domstolen ligeledes, at patienterne i en tandlægepraksis udgør et lille eller endog ubetydeligt antal personer, eftersom den kategori, der består af personer, som sideløbende er til stede i denne praksis, almindeligvis er stærkt begrænset. Kategorien af personer, der udgør Reha Trainings patienter, synes også at være begrænset.

18 I denne dom udtalte Domstolen i øvrigt, at de sædvanlige patienter i en tandlægepraksis ikke er indstillet på at lytte til musik i denne praksis, henset til, at det er tilfældigt, hvad de hører, og at de ikke selv vælger musikken. I det foreliggende tilfælde ser Reha Trainings patienter, der befinder sig i venteværelserne eller træningslokalet, ligeledes fjernsynsudsendelserne uafhængigt af deres egne ønsker og valg.

19 På denne baggrund har Landgericht Köln (den regionale ret i første instans i Köln) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en »overføring til almenheden« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og/eller en »kommunikation til offentligheden« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, altid ske efter de samme kriterier, nemlig:

— at en bruger med fuldt kendskab til konsekvenserne af sine handlinger medvirker til at give tredjepersoner adgang til det beskyttede værk, hvilket de i modsat fald ikke ville have haft adgang til

— at »almenheden«/»offentligheden« angiver et ubestemt antal potentielle modtagere og desuden indebærer et betydeligt antal personer, idet den ubestemte karakter foreligger, når der er tale om »alle«, dvs. ikke medlemmer af en privat gruppe, og at det med et »betydeligt antal personer« angives, at antallet skal ligge over en vis minimumsgrænse, hvorfor en flerhed af personer, som er for lille eller endog ubetydelig, ikke opfylder kriteriet, idet det i denne forbindelse ikke kun er relevant at vide, hvor mange personer der har sideløbende adgang til det samme værk, men ligeledes hvor mange personer der har adgang til værket efter hinanden

— at der er tale om et nyt publikum, til hvilket værket overføres/kommunikeres, dvs. et publikum, som ophavsmanden til værket ikke har taget i betragtning, da han [tillod] dets anvendelse i form af overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden, medmindre den efterfølgende overføring/kommunikation sker under anvendelse af en specifik teknisk fremgangsmåde, der er forskellig fra den oprindelige overføring/kommunikation, og

— at det ikke er uden relevans, om den pågældende udnyttelse sker med vinding for øje, samt om denne almenhed/offentlighed er modtagelig for brugerens overføring/kommunikation og ikke blot er »fanget« ved et tilfælde, hvorved dette ikke er en ufravigelig betingelse for, at der foreligger en overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden?

2) Skal spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden i tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor [lederen] af et [rehabiliteringscenter] i sine lokaler installerer fjernsynsapparater, hvortil denne overfører et fjernsynssignal og dermed gør fjernsynsudsendelserne tilgængelige, vurderes på grundlag af begrebet »overføring til almenheden« i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 eller begrebet »kommunikation til offentligheden« i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, når de fjernsynsudsendelser, der er gjort tilgængelige, berører ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder tilhørende en lang række berørte parter, herunder komponister, tekstforfattere og musikforlæggere, men også udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og ophavsmænd til litterære værker samt disses forlag?

3) Foreligger der i tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor [lederen] af et rehabiliteringscent[er] i sine lokaler installerer fjernsynsapparater, hvortil denne overfører et fjernsynssignal og dermed gør fjernsynsudsendelserne tilgængelige [for sine patienter], en »overføring til almenheden« i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 eller en »kommunikation til offentligheden« i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115?

4) Såfremt spørgsmålet om, hvorvidt der i tilfælde som det i hovedsagen omhandlede foreligger en overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden i denne forstand, besvares bekræftende: Opretholder Domstolen da sin praksis, hvorefter der i tilfælde af radioudsendelse af beskyttede fonogrammer til patienter i en tandlægepraksis (jf. dom [...] af 15.3.2012, [SCF,] C-135/10[, EU:C:2012:140]) eller lignende [etablissementer] ikke foreligger en overføring til almenheden?«

20 Ved skrivelse til Domstolen af 17. april 2015 har den forelæggende ret anført, at Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) har fået tilladelse til at deltage i hovedsagen.

21 Den franske regering har i medfør af artikel 16, stk. 3, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol anmodet om, at Domstolen sættes som stor afdeling.

Om de præjudicielle spørgsmål

22 Med de tre første spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, for det første, om det – i en tvist som den i hovedsagen omhandlede, inden for hvis rammer det gøres gældende, at spredningen af fjernsynsudsendelser ved hjælp af fjernsynsapparater, som lederen af et rehabiliteringscenter har installereret i sine lokaler, berører ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder tilhørende en lang række berørte parter, herunder komponister, tekstforfattere og musikforlæggere, men også udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og ophavsmænd til litterære værker samt disses forlag – skal vurderes, om en sådan situation både udgør en »overføring til almenheden« i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og en »kommunikation til offentligheden« i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, eller blot er omfattet af en af disse bestemmelser, og, for det andet, om eksistensen af en sådan overføring/kommunikation skal fastlægges

i henhold til de samme kriterier. Den forelæggende ret ønsker endvidere oplyst, om en sådan spredning udgør en »handling bestående i en overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden« som omhandlet i den ene eller den anden af de nævnte bestemmelser.

23 I denne henseende skal det bemærkes, at det følger af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29, at medlemsstaterne er forpligtede til at overvåge, at ophavsmænd får eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

24 I henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal medlemsstaternes lovgivning endvidere sikre dels, at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, hvis et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram, anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden, dels, at dette vederlag fordeles mellem de berørte udøvende kunstnere og fonogramfremstillere.

25 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at det i 20. betragtning til direktiv 2001/29 bl.a. er anført, at bestemmelserne i sidstnævnte i princippet bør gælde med forbehold af direktiv 92/100, som ændret ved direktiv 93/98, der er blevet kodificeret og ophævet ved direktiv 2006/115, medmindre andet er angivet i direktiv 2001/29 (jf. i denne retning dom af 9.2.2012, Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

26 Der findes imidlertid ingen bestemmelse i direktiv 2001/29, som tillader en fravigelse fra de principper, der er indeholdt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.

27 Det følger heraf, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal anvendes med forbehold af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.

28 Det bemærkes desuden, at henset til kravene om enhed og sammenhæng i Unionens retsorden skal de begreber, der er anvendt i direktiv 2001/29 og 2006/115, have samme betydning, medmindre EU-lovgiver i en bestemt lovgivningsmæssig sammenhæng har givet udtryk for en anden hensigt (jf. i denne retning dom af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 188) [o.a.: Mens der i den danske affattelse af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 anvendes to forskellige begreber, nemlig henholdsvis »overføring til almenheden« og »kommunikation til offentligheden«, anvendes i den franske version af disse to direktivbestemmelser det samme begreb, »communication au public«].

29 Det er rigtigt, at det følger af en sammenligning af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, at begrebet »overføring til almenheden«/»kommunikation til offentligheden«, der fremgår af disse bestemmelser, er anvendt i sammenhænge, som ikke er ens, og at deres formål ganske vist ligner hinanden, men ikke desto mindre er delvist forskellige (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 74).

30 I henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 har ophavsmænd nemlig en præventiv ret, som gør det muligt for dem at komme imellem eventuelle brugere af deres værk og den overføring til almenheden, som disse brugere kunne tænkes at foretage, og dette ved at forbyde denne overføring. I henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 har udøvende kunstnere og fonogramfremstillere derimod en ret af kompenserende art, som først kan udøves, når en bruger anvender eller har anvendt et fonogram, som er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af dette fonogram, til kommunikation til offentligheden (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 75).

31 Når dette er sagt, er der intet, der gør det muligt at hævde, at EU-lovgiver har villet tillægge begrebet »overføring til almenheden«/»kommunikation til offentligheden« en forskellig betydning i de respektive sammenhænge i direktiv 2001/29 og 2006/115.

32 Som generaladvokaten har anført i punkt 34 i forslaget til afgørelse, kan den forskellige karakter af de beskyttede rettigheder inden for rammerne af disse direktiver ikke overskygge det faktum, at disse rettigheder ifølge ordlyden af disse sidstnævnte følger af den samme udløsende faktor, nemlig overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden af beskyttede værker.

33 Det følger af det ovenstående, at både artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal anvendes i en sag som den i hovedsagen omhandlede, som vedrører spredning af fjernsynsudsendelser, med hensyn til hvilke det gøres gældende, at de berører ikke blot ophavsrettigheder, men også bl.a. udøvende kunstneres eller fremstillere af fonogrammers rettigheder, idet begrebet »overføring til almenheden«/»kommunikation til offentligheden«, der fremgår af disse to bestemmelser, skal tillægges den samme betydning.

34 Disse begreber skal følgelig vurderes efter de samme kriterier ved hjælp af den bestemmelse, der finder anvendelse, med henblik på bl.a. at undgå modstridende og uforenelige fortolkninger af dem.

35 I denne henseende har Domstolen allerede udtalt, at der for at vurdere, om der foreligger en »kommunikation til offentligheden«, skal tages hensyn til flere supplerende kriterier, som ikke er selvstændige, men indbyrdes forbundne i forhold til hinanden. Eftersom disse kriterier i forskellige konkrete situationer kan være til stede i stærkt varierende omfang, skal de anvendes såvel individuelt som i forhold til deres samspil med hinanden (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

36 Det skal i øvrigt bemærkes, at begrebet »overføring til almenheden« skal forstås i bred forstand, således som det udtrykkeligt fremgår af 23. betragtning til direktiv 2001/29 (jf. i denne retning dom af 7.3.2013, ITV Broadcasting m.fl., C-607/11, EU:C:2013:147, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).

37 Domstolen har endvidere allerede udtalt, at begrebet »overføring til almenheden« omfatter to kumulative kriterier, nemlig en »overføring« af et værk og overførslen heraf til en »almenhed« (dom af 19.11.2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, præmis 15 og den deri nævnte retspraksis).

38 Efter denne præcisering skal det for det første for så vidt angår begrebet »overføring« fremhæves, at denne omfatter enhver overføring af de beskyttede værker, uafhængigt af hvilket middel eller hvilken teknisk proces der anvendes (jf. i denne retning dom af 19.11.2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).

39 Endvidere skal hver transmission eller retransmission af et værk, som gør brug af anvendelse af en specifik teknisk fremgangsmåde, i princippet tillades individuelt af ophavsmanden til det omhandlede værk (dom af 19.11.2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

40 For det andet skal beskyttede værker for at falde ind under begrebet »overføring til almenheden« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 tillige effektivt overføres til en »almenhed«, således som det er blevet anført i nærværende doms præmis 37.

41 I denne henseende fremgår det af Domstolens praksis, indledningsvis, at begrebet »almenhed« angiver et ubestemt antal potentielle modtagere og desuden indebærer et betydeligt antal personer (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 37 og 38 og den deri nævnte retspraksis).

42 Domstolen har på den ene side fremhævet, at det hvad angår offentlighedens »ubestemte« karakter drejer sig om at gøre et værk tilgængeligt på enhver hensigtsmæssig måde i forhold til »alle«, dvs. ikke begrænset til særlige medlemmer af en privat gruppe (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 85).

43 Hvad på den anden side angår udtrykket »betydeligt antal personer« har Domstolen præciseret, at et sådant antal forudsætter »en vis minimumsgrænse«, hvilket har foranlediget den til at udelukke en flerhed af personer, som er for lille eller endog ubetydelig, fra kvalifikationen »offentlighed« (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 86).

44 For at vurdere antallet af disse modtagere skal der tages hensyn til den kumulative virkning af, at værkerne stilles til rådighed for de potentielle modtagere (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 39). Det er navnlig relevant at vide, hvor mange personer der har sideløbende adgang til det samme værk, og hvor mange personer der har adgang til værket efter hinanden (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, præmis 35).

45 For det andet har Domstolen udtalt, at et radioudsendt værk for at være omfattet af begrebet »overføring til almenheden« skal være overført til et »nyt publikum«, dvs. til et publikum, som indehaverne af rettighederne til de beskyttede værker ikke tog i betragtning, da de tillod anvendelsen af dem i form af overføringen til det oprindelige publikum (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 40 og 42, og af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 197).

46 I denne sammenhæng har Domstolen fremhævet brugerens afgørende rolle. Den har nemlig udtalt, at det er nødvendigt, for at der foreligger en overføring til almenheden, at denne bruger med fuldt kendskab til konsekvenserne af sine handlinger giver en yderligere almenhed adgang til den radioudsendelse, der indeholder det beskyttede værk, og at det således viser sig, at de personer, der udgør denne »nye« almenhed, såfremt denne handling ikke var blevet foretaget, i princippet ikke, selv om de befandt sig inden for den nævnte udsendelses modtageområde, havde adgang til værket (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 42, og af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 195).

47 Domstolen har således allerede udtalt, at de, der driver en restauration, et hotel eller en kurbadeanstalt, udgør sådanne brugere, og at de foretager en overføring til almenheden, når de til deres kunder bevidst sender beskyttede værker ved frivilligt at sprede et signal til tv- eller radiomodtagere, som de har installeret i deres etablissement (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 42 og 47, af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 196, og af 27.2.2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, præmis 26).

48 Det er således underforstået, at den offentlighed, som er genstand for kommunikationen i disse etablissementer, ikke er »fanget« ved et tilfælde, men bestemt af dem, der driver etablissementerne (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 91).

49 Det skal endvidere fremhæves, at selv om det forhold, at spredningen af et beskyttet værk til almenheden sker med vinding for øje, ganske vist ikke er afgørende for, om der foreligger en sådan spredning, der udgør en »overføring til almenheden« (jf. i denne retning dom af 7.3.2013, ITV Broadcasting m.fl., C-607/11, EU:C:2013:147, præmis 43), er dette dog ikke uden relevans (jf. i denne retning dom af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 204 og den deri nævnte retspraksis), navnlig med henblik på fastlæggelsen af det eventuelle vederlag, der skal betales for denne spredning.

50 Det er i denne sidstnævnte sammenhæng, at offentlighedens »modtagelighed« kan være relevant, således som Domstolen udtalte i præmis 91 i dom af 15. marts 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), i forbindelse med hvilken dom Domstolen samlet besvarede spørgsmålet, om der forelå dels en kommunikation til offentligheden, dels en ret til at opkræve et vederlag for en sådan kommunikation.

51 Domstolen udtalte således, at spredningen af beskyttede værker sker med vinding for øje, når brugeren kan drage en økonomisk fordel af denne spredning, som er knyttet til attraktiviteten og følgelig til den større besøgsfrekvens i det etablissement, hvori brugeren foretager denne spredning (jf. i denne retning dom af 4.10.2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 205 og 206).

52 Hvad angår spredning af fonogrammer i en tandlægepraksis har Domstolen derimod fundet, at dette ikke er tilfældet, eftersom en tandlæges patienter generelt ikke tillægger en sådan spredning nogen betydning med det resultat, at denne ikke kan øge attraktiviteten og følgelig besøgsfrekvensen i denne praksis (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 97 og 98).

53 I lyset af de forskellige kriterier, der er blevet opstillet i Domstolens praksis, skal det efterprøves, om spredningen af fjernsynsudsendelser som de i tvisten i hovedsagen omhandlede kan kvalificeres som en »overføring til almenheden« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og en »kommunikation til offentligheden« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.

54 Det skal i denne henseende indledningsvis bemærkes, således som det er blevet anført i nærværende doms præmis 47, at Domstolen allerede har fastslået, at de, der driver en restauration, et hotel eller en kurbadeanstalt, foretager en overføringshandling, når de til deres kunder bevidst sender beskyttede værker ved frivilligt at sprede et signal til tv- eller radiomodtagere, som de har installeret i deres etablissement.

55 Disse situationer er fuldstændig sammenlignelige med den i hovedsagen omhandlede, hvor lederen af et rehabiliteringscenter, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, bevidst sender beskyttede værker til sine patienter ved hjælp af fjernsynsapparater, der er installeret på flere steder i dette etablissement.

56 Det skal således lægges til grund, at en sådan leder foretager en overføring/kommunikation.

57 Hvad for det andet angår helheden af patienterne i et rehabiliteringscenter, såsom den i tvisten i hovedsagen omhandlede, skal det først bemærkes, at det følger af de sagsakter, der er blevet indgivet til Domstolen, at der er tale om alle.

58 Herefter bemærkes, at den kreds af personer, som er sammensat af disse patienter, ikke er »for lille eller endog ubetydelig«, navnlig henset til, at de nævnte patienter kan modtage de spredte værker sideløbende på flere steder i etablissementet.

59 På den baggrund skal det lægges til grund, at helheden af patienter på et rehabiliteringscenter som den i tvisten i hovedsagen omhandlede udgør en »almenhed« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og en »offentligheden« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.

60 Endelig bemærkes, at patienterne på et sådant rehabiliteringscenter i princippet ikke kunne modtage spredte værker uden lederen af dette centers målrettede handling. For så vidt som hovedsagen vedrører betaling af vederlag på ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder i forbindelse med tilrådighedsstillelse af beskyttede værker på stederne i det nævnte center, skal det desuden bemærkes, at disse patienter klart ikke er blevet taget i betragtning, da der blev givet tilladelse til den oprindelige tilrådighedsstillelse.

61 Det følger heraf, at patienterne i et rehabiliteringscenter som det i tvisten i hovedsagen omhandlede udgør et »nyt publikum« som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 45.

62 Henset til de ovenstående betragtning skal det lægges til grund, at lederen af et rehabiliteringscenter som det i hovedsagen omhandlede foretager en overføring til almenheden/kommunikation til offentligheden.

63 Hvad for det tredje angår spørgsmålet, om en sådan overføring/kommunikation sker med vinding for øje, skal det, således som generaladvokaten har anført i punkt 71 i forslaget til afgørelse, fastslås, at spredningen af fjernsynsudsendelser via fjernsynsapparater i det foreliggende tilfælde, for så vidt som den har til formål at tilbyde patienterne på et rehabiliteringscenter som det i hovedsagen omhandlede en distraktion under deres behandling eller i den ventetid, der går forud herfor, udgør en supplerende tjenesteydelse, der, selv om den ikke har nogen medicinsk betydning, bidrager fordelagtigt til etablissementets status og attraktivitet og således giver det en konkurrencemæssig fordel.

64 Det følger heraf, at i en situation som den i hovedsagen omhandlede sker spredningen af fjernsynsudsendelser foretaget af lederen af et rehabiliteringscenter såsom Reha Training med vinding for øje, således at der skal tages hensyn hertil ved fastlæggelsen af beløbet for det vederlag, der i givet fald skyldes for en sådan spredning.

65 Henset til alle de ovenstående betragtninger skal de tre første spørgsmål besvares med, at det i en tvist som den i hovedsagen omhandlede, inden for hvis rammer det gøres gældende, at spredningen af fjernsynsudsendelser ved hjælp af fjernsynsapparater, som lederen af et rehabiliteringscenter har installeret i sine lokaler, berører ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder tilhørende en lang række berørte parter, herunder komponister, tekstforfattere og musikforlæggere, men også udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og ophavsmænd til litterære værker samt disses forlag, skal vurderes, om en sådan situation både udgør en »overføring til almenheden« i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og en »kommunikation til offentligheden« i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 og dette i henhold til de samme fortolkningskriterier. Disse to bestemmelser skal i øvrigt fortolkes således, at en sådan spredning udgør en handling bestående i en »overføring til almenheden«/»kommunikation til offentligheden«.

66 Henset til svaret på disse tre første spørgsmål er det ufornødent at besvare det fjerde spørgsmål.

Sagens omkostninger

67 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

I en tvist som den i hovedsagen omhandlede, inden for hvis rammer det gøres gældende, at spredningen af fjernsynsudsendelser ved hjælp af fjernsynsapparater, som lederen af et rehabiliteringscenter har installeret i sine lokaler, berører ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder tilhørende en lang række berørte parter, herunder komponister, tekstforfattere og musikforlæggere, men også udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og ophavsmænd til litterære værker samt disses forlag, skal det vurderes, om en sådan situation både udgør en »overføring til almenheden« i henhold til artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet og en »kommunikation til offentligheden« i henhold til artikel 8, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret og dette

i henhold til de samme fortolkningskriterier. Disse to bestemmelser skal i øvrigt fortolkes således, at en sådan spredning udgør en handling bestående i en »overføring til almenheden« /»kommunikation til offentligheden«.

Underskrifter